

Factsheet: Communicatie

Verbetering kwaliteit inzameling kunststof verpakingsafval / PMD door gemeenten

Juli 2016

Learning Center Kunststof Verpakkingsafval

Inhoud

1. Kwaliteit van ingezameld kunststof verpakkingsafval	3
2. Communicatie richting de burger	5
3. Voorbeelden wel/niet lijsten	7
4. Over het Learning Center Kunststof Verpakkingsafval	12

1. Kwaliteit van ingezameld kunststof verpakkingsafval

Meer ingezameld kunststof verpakkingsafval

In 2015 en 2016 is door onder meer de inspanning van gemeenten en het programma 'Van Afval Naar Grondstof – Huishoudelijk Afval' de hoeveelheid ingezameld kunststof van huishoudens sterk toegenomen. Een goede kwaliteit van het ingezamelde verpakkingsafval optimaliseert recycling en vermindert kosten. Het verbeteren van de kwaliteit van het ingezamelde kunststof verpakkingsafval is daarom een belangrijk doel van het Learning Center.

Het Learning Center beschrijft in deze factsheet de mogelijkheden van gemeenten om door communicatie naar de burgers de kwaliteit te verhogen van het gescheiden kunststof verpakkingsafval.

Kwaliteit daalt

Sorteerders berichten gemeenten dat de kwaliteit van het ingezamelde kunststof verpakkingsafval van huishoudens afneemt en dat maatregelen nodig zijn om de kwaliteit te verbeteren. Zij zien een dalende kwaliteit door een toename van niet-verpakkingen, vervuiling en vocht in het aangeboden kunststof. Dit heeft een negatieve invloed op de sortering van het kunststof en leidt tot verhoging van de kosten.

Aanvullend bestaat het risico voor gemeenten dat zij door een te lage kwaliteit de vergoeding vanuit het Afvalfonds niet ontvangen.

Gemeenten ontvangen voor ingezamelde kunststof verpakkingen een vergoeding vanuit de Raamovereenkomst Verpakkingen 2013-2022

Om aanspraak te maken op de vergoeding vanuit de Raamovereenkomst dient het kunststof te voldoen aan de volgende voorwaarden:

- *het betreft verpakkingsmaterialen*
- *afkomstig uit huishoudens*
- *afgezet bij een recycler*
- *voldoet aan de gestelde kwaliteitseisen DKR.*

Meer ongewenste materialen

De sorteerders constateren een toename van materialen die een negatief effect hebben op de sortering, de prestaties en de vergoeding:

- Een toename van materialen die een verstoring geven in het sorteerproces. Voorbeelden hiervan zijn landbouwplastic en dekzeilen.
- Restvloeistoffen uit verpakkingen die niet goed leeg zijn vervuilen het overige ingezamelde materiaal.
- Het ingezamelde kunststof bevat een deel niet-verpakkingen van huishoudens, maar ook materialen vanuit het bedrijfsleven.
- Samengestelde verpakkingen die nog niet gerecycled kunnen worden, bijvoorbeeld chipszakken en verpakking van koffie.
- De aanwezigheid van overig afval zoals bijvoorbeeld elektrische apparaten, opladers en medische afvalstoffen (infuuszakken, injectiespuiten etc.).

Oorzaken

De belangrijkste redenen voor de dalende kwaliteit zijn:

- Mensen kennen en/of snappen de wel-niet lijst onvoldoende om de juiste keuze te maken.
- Het gebruik van niet-transparante zakken, zoals zwarte restafvalzakken, in een minicontainer of in een verzamelcontainer zorgt ervoor dat de gemeente de inzameling niet visueel kan controleren. En mensen daardoor niet op foute scheiding kan aanspreken.
- Door de aanwezigheid van zwarte zakken in een kunststof verzamelcontainer lijkt het alsof dit een restafval container is. Dit trekt andere restafvalzakken aan.
- De verpakkingen bevatten vaak nog (veel) restproduct. Er wordt vaak nog niet gecommuniceerd dat verpakkingen leeg moeten zijn en dat de dop er beter op kan blijven.
- Mensen zijn zich onvoldoende bewust dat het inzamelen van kunststof verpakkingen bijdraagt aan een beter milieu en dat het kan zorgen voor een lastenverlichting.

Bewustwording

Mensen zijn zich vaak niet bewust wat het nut is van het gescheiden inzamelen en recyclen van kunststof.

“Van uw verpakkingsafval worden nieuwe producten gemaakt. Dit bespaart grondstoffen. Scheiden draagt ook bij aan een beter klimaat. Er is minder CO₂ uitstoot en het bespaart energie. Van de energie die wordt bespaard door het recyclen van 1 plastic flesje, kan een 15W lamp 24 uur branden”.

2. Communicatie richting de burger

Communicatie richting de burger kan op verschillende manieren bijdragen aan de verhoging van de kwaliteit van de ingezamelde kunststof verpakkingen.

Tips:

- Spreek consequent over 'verpakkingen'.
- Houd de wel/niet-lijst eenvoudig.
Sluit aan bij de woorden die thuis worden gebruikt, vermijd moeilijke woorden en vakbegrippen en maak de lijst niet te lang (gebruik slimme combinaties). Het is handig om de lijst vooraf voor te leggen aan burgers en te kijken of ze deze begrijpen. Stem, indien mogelijk, ook af met buurgemeenten.
- Vermeld duidelijk welke afvalstromen niet.
Bijvoorbeeld geen speelgoed, elektrische apparaten, landbouwfolie en zwarte restafvalzakken.
- Geef met rood aan wat niet mag en met groen wat wel mag.
Door rood te gebruiken valt de boodschap op en wordt onbewust het signaal afgegeven dat het niet mag.
- Bied gratis transparante zakken aan en verbied restafvalzakken.
Door het gebruiken van transparante zakken is het mogelijk om een visuele controle te houden. Dit geldt ook als minicontainers worden gebruikt, omdat zo het gebruik van grijze zakken wordt tegengegaan.
- Gebruik handhaving
Handhavingsacties bij invoering van een nieuw systeem, maar ook structureel, dragen bij aan een verhoging van kwaliteit. Bijvoorbeeld de handhavingsacties van gemeente [Tilburg](#) leverde zeer goede resultaten.
- Gebruik de verzamelcontainer ook als communicatiemoment.
Richt de containerplek zo in dat deze minder anoniem is, bijvoorbeeld door het gebruik van licht. Communiceer als burgers goed gedrag vertonen.
Communiceer ook op de brenglocatie nog een keer wat wel en niet gewenst is. Is er een afvalcoach in de gemeente? Vraag deze dan ook met de burgers over kwaliteit te communiceren.

- Maak het makkelijk:
 “Zorg dat de verpakkingen leeg zijn. Schoonmaken hoeft niet”. De positieve zin werkt veel beter dan bijvoorbeeld de tekst: Verpakkingen moeten schoon zijn en restjes mogen niet meer aanwezig zijn!
 Vermeld op de gemeentewebsite extra informatie. Op de website kan meer uitgebreide informatie worden gedeeld.
- Communiceer hoe:
 - o “Kartonnen drankverpakkingen: laat de dop er op.”
 - o “Zorg dat de verpakking leeg is.”
- Leg uit wat kwaliteit is en waarom het belangrijk is:
 “Grondstoffen kunnen beter worden hergebruikt en het bespaart kosten”.
- Communiceer doelgroep-specifiek
 Communiceer ook naar (landbouw)bedrijven over de gewenste inzamelwijze van landbouwplastic.
- Herhaal de boodschap
 Bijvoorbeeld regelmatig hernieuwde aandacht in gemeenteblad, folder huis-aan-huis, afvalcoach en de verzamel- en minicontainer.
- Extra communicatie bij nieuw inzamelsysteem
 De invoering van een nieuw inzamelsysteem kan in het begin leiden tot extra vervuiling, omdat mensen nog moeten wennen. Zorg daarom ook voor extra communicatie over alle onderdelen van de afvalinzameling.

Kijk ook op:

- <http://www.lckva.nl/nieuws/nieuwsberichten/doorleeraward-2016/>
- <http://www.plasticheroes.nl/>

3. Voorbeelden wel/niet lijsten

De perfectie lijst is er niet. Op de volgende pagina's worden voorbeelden weergegeven van enkele goede wel/niet-lijsten voor kunststof verpakkingen/PMD van gemeenten. Opvallende zaken hierin zijn benoemd.

Gemeente Venlo

Alleen verpakkingen horen in de PMD-spaarbak

WEL	NIET
Plastic verpakkingen plastic • Plastic tasjes, zakken en folies • Kuipjes, bekers en bakjes • (Knijp-)flessen en flacons • Tubes, potjes en deksels	Geen andere plastic producten
Metalen verpakkingen metaal	Geen verpakkingen met inhoud
Drinkpakken drinkpakken	Geen chemisch afval
	Geen piepschuim
	Geen chipszakken of doordrukstrips
	Geen restafval, glas, papier, GFT, textiel, en luiers

PMD SPAARBAK

Heeft u een vraag over het inzamelen van PMD afval? Kijk dan op www.venlo.nl/pmd. Ook kunt u bellen met 14077 (op werkdagen).

Gemeente Goirle

Tips:

- Spreek over verpakkingen
- Gebruik illustraties
- Kleur gebruik: Wel = groen / Niet is rood
- Eenvoudig taalgebruik
- Verwijs naar de site voor meer informatie

Tips:

- Maak scheiding en juiste kwaliteit makkelijk
- Communiceer gewenste kwaliteit en hoe je dit doet.
- Vraag de aandacht

DRANKENKARTONS EN VERPAKKINGEN VAN PLASTIC EN METAAL SAMEN IN ÉÉN ZAK

DEZE PLASTIC VERPAKKINGEN WEL

- Flessen voor bijv. water, melk, azijn, sauzen, wasmiddel, shampoo en zeep
- Verpakking van kaas, vlees en vis
- Bekers voor yoghurt, vla en ijs
- Bakjes voor salade, groente en fruit
- Zakken voor bijv. pasta, rijst, brood en snoep
- Kuipjes voor boter, saus en smeerkaas
- Plastic tasjes en zakjes
- Plantenpotjes
- Blisterverpakkingen van bijv. tandenborstels en schroefjes

DEZE PLASTIC VERPAKKINGEN NIET

- Kitkokers (chemisch afval)
- Piepschuim (restafval)
- Chipsverpakkingen met aluminiumlaagje aan de binnenkant (restafval)
- Hard plastic zoals speelgoed en tuinmeubels (restafval)
- Huisraad en gebruiksvoorwerpen zoals emmers en kratjes (restafval)
- Shopperboodschappentassen (restafval)
- Landbouwplastic (restafval)

DEZE DRANKENKARTONS WEL

Kartonnen verpakkingen voor bijv. melk, yoghurt, vla, vruchtensappen, water en wijn.

DEZE METALEN VERPAKKINGEN WEL

- Blikjes voor bijv. frisdrank en bier
- Stalen siroopflessen
- Conservenblikken voor bijv. soep, pastasaus, groente en fruit
- Aluminium schaaltes van levensmiddelen

DEZE METALEN VERPAKKINGEN NIET

- Verblikken (chemisch afval)
- Spuitbussen voor bijv. deodorant en verf (chemisch afval)

Alle verpakkingen moeten leeg zijn,
schoonsoelen hoeft niet!
Geen verpakkingen in een andere
verpakking stoppen.

RD4:

WAT WEL...

Plastic verpakkingen

- plastic flessen voor frisdrank, water en zuivel
- margarinekuipjes, sausbakjes, smeerkaas-, paté of koffiemelkkuipjes
- kunststof tubes
- plastic tasjes en brood- rijst-, snoep- of pastazakken
- folies om tijdschriften en reclamefolders
- verpakkingen van vleeswaren en kaas
- blisters voor o.a. schroeven
- groente-, fruit-, en saladebakjes of -zakjes, patatbakjes
- bekers voor Yoghurt, vla, slagroom, ijs
- deksels van potten pindakaas, chocopasta etc.
- knijpflessen voor sauzen zoals ketchup en mayonaise
- flacons voor wasmiddelen en schoonmaakmiddelen
- flacons voor bijv. shampoo, douchegel, badschuim en zeep
- tubes voor bijv. gel, crème, bodylotion en tandpasta
- flessen voor olie en azijn
- potjes voor gel, medicijnen, vitamines
- plantenpotten

Metalen verpakkingen

- conservenblikken
- bier- en frisdrankblikjes
- aluminiumfolie
- lege spuitbussen
- deksels
- aluminium bakjes
- metalen tubes
- metalen siroopflessen

Drankkartons

- drankkartons (tetrapakken) van melk, yoghurt, sauzen, vruchtensappen,
- ijs- en milkshakebekers

SAMEN IN EEN ZAK

...WAT NIET...

- Iets anders dan verpakkingen
- Verpakkingen met inhoud
- Piepschuim
- Resten papier
- Verpakkingen met chemisch afval zoals make-up verpakkingen, terpenteneflessen, kitkokers
- Foam fastfoodverpakkingen, vleesschaaltjes, verpakking-vulmateriaal
- Gecombineerde verpakkingen van plastic en metaalfolie chipszakken, stazakken zoals van soep in zak, doordrukstrips van pillen of kauwgom
- Andere plastic producten en gebruiksvoorwerpen tuinstoelen, speelgoed, wasmanden
- Opblaasbaar zwemspeelgoed
- Andere metalen voorwerpen

Let op, metaal en harde kunststof kunnen op de Rd4-milieuparken worden afgegeven.

Zorg dat alle verpakkingen leeg zijn en verwijder a.u.b. papier-resten.

Tips

- Gebruik symbolen
- Vestig de aandacht door bijvoorbeeld het gebruik van icoontjes
- Bied service

9

Gemeente Oldenzaal:

Tips:

- Houd het overzichtelijk en snel leesbaar
- Gebruik bekende symbolen
- Verbetering op deze lijst: verandering groen in rood

Wat niet...

Resten papier, karton of folie

Tips:

- Houd het overzichtelijk en snel leesbaar
- Gebruik bekende symbolen

Make-up verpakkingen, terpentine-nesten, kitkokers, gevulde verfblikken

Verpakking met inhoud

Piepschuim

Fastfoodverpakkingen, vleesschaaltjes, piepschuim uit dozen of pakketten

Andere plastic producten en gebruiksvoorwerpen

tuinstoelen, speelgoed, landbouwfolie

Gemeente Den Bosch, op de afvalzak

- Geen glas
- Geen inhoud
- Geen spuitbussen
- Geen speelgoed
- Geen papier
- Geen piepschuim
- Geen landbouwplastic en vijverfolie
- Geen chipsverpakkingen (met aluminium laagje aan de binnenkant)
- Geen verfblikken

SCHIEDINGSREGEELS

PLASTIC VERPAKKING

METALEN VERPAKKING

DRANKENKARTONS

- Flessen voor frisdrank, water, melk, azijn etc.
- Knijpflessen voor sauzen, olie etc.
- Verpakking van kaas, vlees en vis
- Bekers voor yoghurt, vla en ijs
- Bakjes voor salade, groente en fruit
- Zakken voor pasta, rijst, brood, snoepgoed etc.
- Kuipjes voor boter, saus, smeerkaas
- Flacons voor zeep en shampoo
- Flessen voor was- en reinigingsmiddelen
- Plastic tasjes en zakjes
- Plantenpotjes
- Blisterverpakkingen (van bijvoorbeeld tandenborstels, schroefjes e.d.)

- Drankblikjes (voor frisdrank, bier en dergelijke)
- Stalen siroopflessen
- Conserveblikken (soep, pastasaus, groente & fruit)
- Aluminium schaaljes van levensmiddelen

- Kartonnen pakken voor vruchtensappen, water en wijn
- Kartonnen pakken voor melk, vla en yoghurt
- Kartonnen pakken voor soep en pastasaus

WEL INLEVEREN

HOE IN TE LEVEREN

NIET INLEVEREN

Zorg dat alle verpakkingen LEEG zijn.

Verwijder a.u.b. papier en folieresten van het plastic. Doppen en deksels mogen blijven zitten.

Bij conserverenblik de deksel a.u.b. naar binnen buigen.

De drankenkartons a.u.b. platvouwen en de dop er weer opdraaien. Instructies voor platvouwen: www.hedra.nl

Alleen verpakingsafval uit HUISHOUDENS. Bedrijfsafval is niet toegestaan.

- Kitkokers
- Piepschuim
- Chips- en koffieverpakkingen (met aluminium laagje aan de binnenkant)
- Doordrukstrips (van medicijnen en kauwgom)
- Hard plastic zoals speelgoed
- Huisraad en gebruiksvoorwerpen (emmers, druiprek en dergelijke)
- Shopper boodschappenentassen
- Landbouwplastic / dekzeilen e.d.

- Verblikken
- Spuitbussen (deodorant, verf etc)
- Gebruiksvoorwerpen

- Verpakkingen met vla- of yoghurtresten.
- Drankenkartons waarin ander materiaal is gestopt.
- Kokerverpakking van chips ("Pringles")
- Blik/karton-verpakking van deegwaren (bijv. croissants van "Danerolles")
- Los karton (doosjes) of ander papier

Tip:

- Geef aan hoe iets moet

Suez:

(hulpmiddel aan gemeenten voor opstellen van wel-nietlijst.)

4. Over het Learning Center Kunststof Verpakkingsafval

“Learning Center Kunststof Verpakkingsafval. Voor gemeenten die willen doorleren”, met dat motto hebben het Afvalfonds, Ministerie van IenM, en de VNG het Learning Center kunststof verpakkingsafval opgericht. Het Learning Center helpt gemeenten bij een meer efficiënte en effectieve scheiding van kunststof verpakkingsafval.

De prioriteit van het Learning Center ligt in 2016 op ondersteuning van gemeenten bij invulling van de regierol bij de inzameling, het sorteren en het vermarkten van kunststof verpakkingsafval, het verlagen van de kosten die zij hiervoor maken en het verbeteren van de kwaliteit van het kunststof dat zij voor recycling aan de markt aanbieden.

Learning Center
Kunststof
Verpakkingsafval

www.learningcenterkva.nl

Afvalfonds
Verpakkingen

Uitgevoerd door:

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu